

Lesgeven in argumenterend schrijven: makkelijker dan te moeilijk?

1 maart 1992

Auteur: Cor Vlasman

Volume: 21

Nummer: 4

Pagina's: 17-29

Documenten

- [vonk_jrg21_054.pdf](#)

lesgeven in argumenterend schrijven makkelijker dan te moeilijk cor vlasman
ongeveer een week geleden kwam een leerling van een andere school bij mij met het verzoek haar prive te helpen met het ieren schrijven van beschouwende teksten ze had er nu twee moeten schrijven waarvoor ze een vier en een vijfeneenhalf gekregen had het gemiddelde cijfer in de klas was ver onvoldoende de leraar had geen enkele uitleg gegeven vooraf de tijd om de tekst te schrijven was een lesuur uitleg over de aangestreepte fouten werd na afloop niet verstrekt de behaalde cijfers telden zwaar mee voor de berekening van het rapportcijfer dit geval is typerend voor de situatie in veel zo niet heel veel nederlandse scholen jammer voor de leerlingen maar even jammer voor de leraren die geen kans zien hun vak beter te beoefenen en die er zelf beroerd van moeten worden toch geldt voor beide partijen het is makkelijker dan te moeilijk n dit artikel stel ik een serie lessen met oplossingen voor deelproblemen heeft voor die samen de aanpak en de laten oefenen meestal wordt in elk lesuur leerstof bieden voor een eerste een nieuwe fase besproken en beginnen de practicum argumenterend schrijven leerlingen in dat lesuur met hun werk aan wie wil kan er zelf zo mee aan de die fase terwijl de klas aan het werk is slag toelichting en verantwoording heeft de leraar gelegenheid leerlingen indi van gemaakte keuzes zijn omwille vidueel te helpen de leerlingen maken thuis van beknoptheid en duidelijkheid achterwe de op school begonnen fase af voor dit ge gelaten schrijfpracticum zijn 6 tot 8 lesuren nodig deze werkvorm heeft belangrijke voordelen schrijfpracticum de leerlingen krijgen het gevoel dat ze stap voor stap schrijffiraardiger worden ze win nen daardoor aan zelfvertrouwen en schrijf de didactische werkvorm is die van het plezier de leraar krijgt een werkkader waar schrijfpracticum elke leerling kiest een in hij als raadgever heel veel van zijn eigen eigen onderwerp de leraar neemt de lei kennis kunde schrijf en leeservaring ding van het schrijfproces door de leerlin benutten kan tijdens het leiden nen begelei gen fase voor fase te laten verwerken ze den van het schrijfproces ook hij wint aan beginnen pas aan een nieuwe fase nadat werkplezier de leraar de moeilijkheden van die fase het is de gewoonte op onze

school dat de heeft besproken en de leerlingen zo nodig leerlingen van klas 4 vw0 1 15 a 16 jari maart april 1992 nummer 4 21e jaargang gen ieren hoe ze een eenvoudige argu schrijven geeigende strategie aan te menterende tekst moeten schrijven in een ieren vierde klas zitten gemiddeld 25 leerlingen b de leerlingen de voornaamste vaardig door de wat merkwaardige constructie van heden van beschouwend schrijven aan deze school zitten in de vierde klas leerlin te leren zoals gen die al vrij veel training achter de rug de inhoud kiezen hebben in verhalend en informerend schrij de opbouw bepalen van de hele tekst ven en leerlingen die nog bijna geen schrijf en van de afzonderlijke alinea s training genoten hebben geen van de leer de voornaamste formuleringsproblemen lingen heeft al geleerd een argumenterende van argumenterend schrijven kunnen tekst te schrijven dit is dus geen ideale oplossen werksituatie maar wel een erg geschikte situatie om schrijfproblemen te onderzoeken en oplossingen te bedenken die ook in les 1 bepaal het onderwerp niet ideale situaties bruikbaar zijn en schrijf de korte tekst de doelstellingen van het eerste practicum beschouwend schrijven waren a de leerlingen een voor beschouwend we beginnen met lezen ijmuiden is nog lang niet vriendelijk genoeg bij het zebrapad in de jan van goyenstraat zijn schuinaflopemde stoepranden aangelegd mevrouw a kan nu gemakkelijk met haar rolstoel van de stoeprand afren heel handig is dat zo n verlaagde stoeprand alleen achter die stoeprand ligt een brede goot waar mevrouw a iedere keer als ze die stoep afrijdt in blaft steken en daar staat ze dan of eigenlijk daar zit ze dan ze kan niet meer voor of achteruit half op het zebrapad zoiets kan gemakkelijk verholpen worden maar het wordt niet verholpen en deze zebra stoep rand is heus niet de enige invalide aanpassing in ijmuiden die niet deugt sterker nog vaak zijn de zo broodnodige aanpassingen er helemaal niet nee ijmuiden is nog lang niet aardig genoeg voor invaliden voor valide mensen is een deur iets heel eenvoudigs voor invalide mensen vormen deuren al gauw een grote handicap de meeste deuren hebben hoge drempels iemand in een rolstoel kan daar zonder hulp niet overheen komen en kan daardoor het betreffende gebouw niet in maar zelfs al zouden er geen drempels zijn dan nog zien veel gehandicapten geen kans door een gewone deur heen te komen iemand met een aandoening aan zijn hand kan moeilijk een deurknop omdraaien of een zware kruk omlaagdrukken vaak zijn de deuren van openbare gebouwen en winkels ook te zwaar of gaan ze moeilijk open dan zijn er ook nog deuren die naar buiten open gaan naar de rolstoel toe dus veel gehandicapten proberen toch nog wel naar binnen te komen maar dat lukt ze meestal niet draaideuren en draaihekjes in supermarkten zijn helemaal ondingen liften zijn voor invalide mensen vooral voor rolstoelinvaliden meestal ook uit den boze vaak zijn die liften te klein voor rolstoelen de handige elektrisch open en dichtgaande deuren zijn heus niet zo handig voor iemand die wat meer tijd nodig heeft om in die lift te stappen of in veel gevallen te rijden veel liften gaan maar tien seconden open dit is genoeg voor gezonde mensen maar is het de invalide gelukt om in de lift te komen dan is hij er nog niet uit in veel gevallen kan hij niet bij het toetsenbord een lift is een prachtig vervoermiddel voor invaliden maar maak ze dan wel zonder drempel ildi e 21e jaargang nummer 4 maart april 1992 ook aan loketten toonbanken en stellages valt nog veel te verbeteren het grootste probleem is ze zi-

jn te hoog als marijke boodschappen gaat doen kan zij gemakkelijk haar spulletjes op de toonbank leggen en afrekenen maar mevrouw a ziet geen kans om van uit haar rolstoel boven de toonbank uit te komen de artikelen op de bovenste planken van de stellages zijn voor mevrouw a onbereikbaar en in veel winkels kan zij met haar rol stoel niet eens tussen de stellages doorrijden in postkantoren banken en stations wor stelen veel invaliden ook met problemen loketten zijn te hoog of er zijn doorgeefluikjes die zo stroef gaan dat een reumapatiënt ze met geen mogelijkheid open krijgt in heel veel gevallen is er onder het loket ook geen ruimte waar de rolstoel ver genoeg onder kan rif den de gehandicapte kan dus ook al niet dicht genoeg bij het loket komen dat iemand die rechtop staat verder voorover kan buigen dan iemand in een rolstoel daaraan is door de ontwerpers van balies en loketten blijkbaar niet gedacht heel veel invaliden hebben problemen met de stoep op en de stoep afgaan veel stoe pen zijn te hoog waarom is dat eigenlijk zo iemand met krukken heeft de grootste moeite met erop te stappen en eraf stappen is meestal ook een ellende iemand in een rolstoel komt er meestal helemaal niet op of af aangepaste opritten zijn nog vaak te steil of er liggen goten voor een invalide in een rolstoel ziet zich in veel straten genoodzaakt op de rijweg te gaan doordat de trottoirs te smal zijn of winkeliers hun rekken met kleding of schoenen dwars op de stoep zetten op veel wandelpaden zijn zigzaghekjes geplaatst om fietsers tegen te houden maar wat die hekjes ongewild natuurlijk ook verhinderen is het gebruik van die paden door invaliden in rolstoelen zeis met hulp kunnen ze er in de meeste gevallen niet doorheen dit alles moet beter kunnen een van de beste en tegelijk ook een van de makkelijkste middelen om dat te bereiken is bij het bedenken van al die handige invalidenaanpassingen de mening te vragen van die invaliden zelf zij weten zelf het best hoe een deur ook voor hen gemakkelijk kan zijn hoe een lift ook voor hen ideaal kan werken hoe een loket ook voor hen bruikbaar is zoals het nu gaat met aanpassingen voor invaliden in ijmuiden is het nog te vaak bar en boos valide mensen bedenken de aanpassingen vaak zonder te denken of ze bedenken helemaal niets toegegeven veel aanpassingen zijn duur mis schien te duur maar veel aanpassingen kosten niets als er aan het begin rekening mee gehouden wordt een iets lager loket is niet duurder dan een iets hoger loket een toetsen bord hoger of lager in een lift aanbrengen ook niet een invalide heeft het moeilijk meer dan moeilijk daar moeten we echt rekening mee houden linda de leraar stelt over deze tekst de volgende mening moet voor of tegen zijn ze moeten vragen iets goed of verkeerd of slecht vinden de welke mening verdedigt de schrijver leerlingen wordt aangeraden een onder van deze tekst werp te kiezen met zoveel mogelijk nieuws welke argumenten geeft de schrijver waarde een redelijk klein onderwerp het om die mening te ondersteunen liefst een onderwerp waarvan ze door erva ben jij het met de schrijver eens of niet ring al veel weten en waarover ze een door dachte mening hebben vier voorbeelden de leraar maakt de doelstelling bekend aan een topsportster uit klas 4 gaf haar de leerlingen ze moeten een tekst schrijven mening over bezwaren van topsport waarin ze hun mening over iets op een zo voor jonge mensen overtuigend mogelijke manier geven hun een meisje dat met zware brandwonden naakt april 1992 nummer 4 21e jaargang in het brandwondencentrum v erpleegd het brandwondencentrum in bev-

erwijk was schreef over de goede kanten van doet veel goed werk dit speciale ziekenhuiscentrum gescheiden huisvuil inzamelen is heel een leerling die vlak bij huis enorm veel verstandig last had van meeuwen gaf op een sati roken is heel stom rische manier hoog op over de milieu met leerlingen een musical opvoeren voordelen van deze vogels geeft veel problemen de schrijfster van de begintekst had een daarna bedenken de leerlingen minstens invalide moeder acht argumenten waarop ze hun mening afgekeurd worden onderwerpen die te baseren hieruit kiezen ze de vier meest groot zijn b v ik ben tegen milieu overtuigende argumenten ze bepalen de vervuiling volgorde van deze argumenten opklim mend van zwak naar sterk de leerlingen moeten deze mening stelling in vervolgens krijgen de leerlingen een korte de vorm van een bewering opschrijven in tekst te lezen die bestaat uit zes zinnen maximaal 20 woorden gekozen werden o a een algemene bewering stelling vier argu meeuwen zijn heel nuttige vogels voor menten de slotconclusie voorbeeld van het milieu zo n korte tekst overbevolking in een verpleegtehuis is onmenselijk door te veel erg demente bejaarden krijgen de verpleegsters het te druk om hun werk goed te doen ook krijgen deze bejaard den te weinig aandacht bovendien worden te veel bejaarden op een kamer gezet het ergste is nog wel dat nog redelijk goede bejaarden en al erg demente bejaarden vaak bij elkaar zitten voor mij is het duidelijk de nederlandse verpleegtehuizen zijn te vol wendy de leraar wijst met extra nadruk op les 2 maak een de verbindingswoorden tussen de argu schrijfschema menten de lengte van de zinnen ongeveer 15 woorden per zin enkele leerlingen lezen hun korte tekst voor de leerlingen schrijven daarna hun eigen en klasgenoten geven er kritisch commen korte tekst deze tekst moet het geraamte taar op daarna lezen leerlingen in groepjes vormen van de volledige tekst en moet een van drie elkaars teksten geven er com goede samenhang in de tekst garanderen mentaar op en verbeteren hun teksten de leraar geeft uitleg over het verschil tus opmerking een leerling die van onderwerp sen argumenten en de toelichting op die wil veranderen mag dat in elke fase van argumenten het moet voor de leerlingen het schrijfproces onder voorwaarde dat hij duidelijk worden voor het nieuwe onderwerp alles doet wat dat argumenten nog slechts bewerin in voorafgaande fasen voor het eerder gen zijn en op zichzelf de lezers niet gekozen onderwerp al gedaan was overtuigen immers een lezer kan steeds vragen hoezo dat de toelichting moet bestaan uit fei ten en voorbeelden dat feiten en voorbeelden normaal geaccepteerd worden dat gevoelens hierbij niet achterwege nin 21e jaargang nummer 4 maart april 1992 hoeven te blijven maar zeker niet daarvan waarschijnlijk ook de stelling mogen overheersen geaccepteerd zal worden dat de argumenten geaccepteerd wor voorbeeld van een kernalinea uit een tekst den als die feiten en voorbeelden over met als stelling het openbaar vervoer is tuingend genoeg zijn en dat als gevolg niet best hef zitgemak in de bussen laat bepaald veel te wensen over betere schokdempers onder de bussen zou het rijden al heel wat veraangename nu worden de passagiers letterlijk geshaked bij bijna elke hobbel en bobbel in het wegdek vliegen wat langere passagiers met hun hoofd tegen het plafond vooral voor de oudere mensen waarvan het aantal in ons land steeds toeneemt is dat niet echt prettig jong en oud stoot hoofden armen en benen of tegen het dak of tegen de wanden of tegen een eventuele buurman of bu-

ur vrouw dit kan bij een busritje van tien minuten bij een gemiddeld wegdek al leiden if den tot de beruchte openbaar vervoer blauwe plekken sommige mensen klagen zelfs over last aan hun nieren en willen daarom al hief meer met het openbaar vervoer mee nathalie de leerlingen maken nu een schrijfschema je zou zeggen als je jouw mening monde eerst tekenen ze het hele formulier pas ling zou moeten toelichten probeer dat daarna gaan ze dit invullen links de argu desnoods thuis of met een wasgenoot uit menten rechts de toelichting bij die argu als je daarmee de rechterkolom niet vol menten voorlopig vullen ze enkel de toe krijgt stel je dan voor aanvulling de volgen lichting in voor de kernalinea s de vragen wie wat waar wanneer hoe waarom waardoor waartoe de leerlingen krijgen voor het invullen van voorbeeld van een tweekolommenschema de rechterkolom de volgende aanwijzingen gemaakt voor de tekst ijmuiden is nog noteer in deze kolom kort punts-gewijs wat lang niet vriendelijk genoeg inleiding argumenten toe lich ti ng kernalinea 1 1 drempels de deuren zijn meestal 2 draaideuren hekjes te moeilijk 3 deurknoppen krukken 4 te zware deuren 5 klapdeuren kernalinea 2 1 te klein voor rolstoel liften zijn onhandig 2 deuren te korte tijd open 3 elektr oog zit te hoog 4 bedieningsknop te hoog 5 drempels in sommige liften kernalinea 3 1 te hoog problemen met toonbanken 2 te smalle tussenruimte stellages loketten enz 3 te brede stellages 4 doorgeefluiken 5 rolstoel kan er niet onder met het voorstuk naaktapril 1992 nummer 4 21e jaargang vv j kernalinea 4 1 te steil te hoog op en afritten bij 2 goten ingangen 3 hekjes 4 te smal 5 moeilijk te bereiken door trapvoorde ingang slot les 3 sch rijf de concept lom van hun schema ze willen gebruiken en in welke volgorde vervolgens zetten ze deze tekst van de kernalinea s items op de concepttekst in zinnen om ze doen dit zo vlot mogelijk zonder zich al te bekommeren om goede zinsbouw of fraaie de leerlingen gaan hun concepttekst schrij formulering wanneer tijdens het vlot neer ven deze tekst moet bestaan uit een inlei schrijven nieuwe feiten of voorbeelden in hun dende alineas en een slotali bewustzijn opduiken mogen die natuurlijk nea elke alineas moet de lengte krijgen van ook verwerkt worden de lengte van de toe een fl inke kranthe alineas ongeveer 80 woor lichting moet minstens 80 woorden lang wor den ofwel 10 geschreven regels van een den door de gereserveerde ruimte is het proefwerkblad mogelijk de toelichting in het concept onge de leerlingen markeren op hun blad blok veer 120 woorden lang te laten worden de ken van vijftien regels voor elke alineas dus leraar moedigt de leerlingen daartoe aan met een blok aan het einde van de inleiding als motivering dat ze daarna een keuze kun het eerste blok dus noteert ieder zijn stellingen maken voor de b este toelichting ling aan het begin van de eerste kernalinea tweede blok dus noteert ieder als kernzin het eerste argument aan het begin van het derde blok het tweede argument les 4 sch rijf de concept enz aan het begin van het laatste blok tekst van de inleiding en notee rt ieder de slotconclusie van het slot deze stelling argumenten en slotconclusie moeten de leerlingen overnemen van de korte tekst die ze in de eerste les gemaakt de leerlingen krijgen de volgende korte hebben door deze werkwijze kunnen we theorie over de inleiding van een beschou er zo g oe d als zeker van zijn dat de leerlin wende tekst gen per alineas maar een argument zullen de inleiding bestaat uit twee delen in het gebruiken en dat er een duidelijk verband eerste deel probeert de schrijver interesse

tussen de alinea's zal ontstaan op te wekken voor het onderwerp in het tweede deel maakt de schrijver bekend de leerlingen schrijven nu de toelichting bij de welke mening hij heeft over dat onderwerp kernalinea's en wel als volgt per kernalinea de leerlingen lezen de volgende twee inleidingen stellen ze vast welke 3 items uit de rechterkoedende alinea's wat is er irritanter dan het volgende een doodgewone man en vrouw zitten onder het genot van een kopje koffie naar een bijzonder boeiend programma te kijken plotseling wordt dat onderbroken door een moeder die een zeer onsmakelijke proef uitvoert met een nieuw soort luier daarna volgt een hondfokker die enthousiast kakelt over een nog ilicit 21e jaargang nummer 4 maart april 1992 onsmakelijker produkt hondbrokken nee niets is irritanter dan tv reclame mireille een verbod een internationaal verbod dat is wat er nodig is om een einde te maken aan de witte stokjes moorden deze witte stokjes vermoorden elk jaar alleen al in europa dui zenden mensen door besmetting met longkanker en hartaandoeningen deze moordwapens zijn zonder wapenvergunning te koop terwijl regeringen euthanasie verbieden laten zij legale rookmoorden gewoon toelk vind dit een schande jeroen in een klasgesprek stelt de leraar de volbeelden hun concept inleiding natuurlijk gende vragen alleen het eerste deel interesse opwekken op welke manier probeert de schrijver want hun stelling staat er al interesse op te wekken in het eerste voorbeeld door een vraag te stellen en dan krijgen de leerlingen de volgende korte die op een aandachttrekkende manier theorie over de slotalinea van een beschou te beantwoorden in het tweede voorwendetext beeld door het onderwerp vreemd wat in het eerste deel geeft de schrijver nog een mysterieus te beschrijven keer duidelijk zijn mening slotconclusie in met welke zin maakt de schrijver zijn het tweede gedeelte somt de schrijver mening bekend eventueel nog andere argumenten ter ver welke inleiding vind jij het best of het sterking van de conclusie op in het derde aardigst en waarom gedeelte probeert hij de lezers op de een of in beide inleidingen wordt dit in tegenstel andere manier te bewegen hier vaak met ling tot de kernalinea's meer op het een beroep op de gevoelens van de lezers gevoel dan op het logisch denken inge het met de stelling eens te zijn het active speeldren van de lezers de leerlingen schrijven nu op een creatie de leerlingen lezen de volgende twee slotve manier spelend met een van de voor alinea's turnen voetbal hockey squash of badminton het is allemaal even leuk zolang iemand maar niet moet winnen moet trainen van de miljarden mensen op deze aarde halen maar een tweeduizend mensen de echte wereldtop van alle sporten samen waarom zouden we kinderen dan dwingen om zo goed mogelijk te zijn of zo snel mogelijk is het hief mooier ze zo gelukkig mogelijk maken waarschijnlijk heel waarschijnlijk halen ze die top toch niet laat ze uitgaan laaf ze feesten ze zijn maar een keer jong zolang deze jonge topsporters zelf graag willen is er natuurlijk niets op tegen maar laat spanningen trainers en blessures niet de baas worden over een jong leven marloes beeckestein is dus een landgoed dat voor velen heel belangrijk is honden kunstliefhebbers sporters en natuurliefhebbers zouden het niet graag missen maar ook bejaarden en moeders met kleine kinderen die er in de woonwijken rondom wonen zouden het ver schrikkelijk vinden als beeckestein volgebouwd zou worden met weer nieuwe woonblokken dozen wie beeckestein wil redden voor de toekomst moet dat laten merken door

zaterdag 20 oktober mee te doen aan de protestdemonstratie die om 12 uur vertrekt vanaf het marktplein doe mee maart april 1992 nummer 4 21e jaargang nit beeckestein bestaat echt de bedreiging zijn het allemaal volledige zinnen was gefingeerd kan een zin niet beter of overtuigender geformuleerd worden de leraar stelt de volgende vragen ook hierbij bekijken de leerlingen in de les met welke zinnen geeft de schrijver maar een alinea nog aanvullende argumenten in dit eerste schrijfpracticum worden met welke zinnen probeert de schrijver slechts vijf formuleringproblemen aange tot slot nog de lezers naar zijn mening pakt andere problemen komen in andere over te halen schrijfpractica aan de orde welke slotalinea vind jij de beste en waarom de leerlingen schrijven nu op een creatie probleem i ve manier spelend met het door hen gekozen voorbeeld het concept van hun slot de overtuigingskracht van de argumenten alinea alleen het tweede en derde deel wordt verzwakt door het gebruik van ik of wij want het eerste deel hun slotconclusie de leerlingen zetten om elk woordje ik mij staat er al mijn me wij ons een kring om aan te geven dat die woorden veranderd moeten worden zowel in de kernzin als in de toe les 5 verbeter het concept lichting ln de inleiding en in het slot kunnen indien een leerling dat wenst deze voor naamwoorden blijven staan de leerlingen bedenken een titel voor hun b v ik moest steeds zwaarder gaan trainen tekst deze titel moet voldoen aan de volgende eisen de titel moet kort zijn maximaal 6 woorden probleem 2 den en liever geen zin zijn de titel moet de lezers meedelen waar de tekst wordt vaag en dus ook weer min over de tekst ongeveer gaat der overtuigend door het gebruik van de titel moet de aandacht van de lezers onbepaalde voornaamwoorden je en men trekken ook om die woorden zetten de leerlingen voorbeelden een kring cosmetica schilderkunst op zijn b v je moest steeds zwaarder gaan trainen slechtst openbaar vervoer bah reclame op tv weg ermee oplossing endefijk milieuboxen de leraar bespreekt drie mogelijke oplossingen de leerlingen gaan hun tekst nu kritisch geven voor de problemen 1 en 2 bekijken op de inhoud elke kernalinea moet 80 tot 100 woorden lang zijn te korte oplossing i alinea s worden aangevuld of vervangen schrijf actief d w z maak het beschrevene door andere te lange alinea s worden ingedus waar het in de zin eigenlijk om gaat kort de minst overtuigende toelichting tot grammaticaal onderwerp van de zin wordt weggeschrapd in de les bewerken b v de training wordt steeds zwaarder de leerlingen zo een alinea oplossing 2 de leerlingen bekijken ook kritisch de geno zeg nauwkeurig wie er met die ik we je of teerde zinnen men bedoeld wordt 21e jaargang nummer 4 maart april 1992 b v een topsporter moet steeds zwaarder grammaticaal onderwerp van de zin te gaan trainen maken als dat gedeelte ontbreekt kan het er in de meeste gevallen gemakkelijk bij oplossing 3 bedacht worden vervang ik we je of men door het voor b v de topsporter wordt steeds zwaarder naamwoord iemand of wie liever niet getraind doorzijn coaches degene die de coaches gaan de topsporter steeds b v iemand die aan topsport doet moet zwaarder trainen steeds meer trainen wie aan topsport doet moet steeds de leraar bespreekt de oplossingen van de meer trainen drie problemen en laat de leerlingen oefenen met wat losse zinnen en met een hele de eerste oplossing biedt vaak de fraaiste alinea zelf gebruik ik een alinea met veel je formulering de tweede en de derde oplos of men van een leerling voor een eerste sing hebben als heel groot

voordeel dat in oefening is de volgende zin erg geschikt de rest van de alinea vornaamwoorden van als je zover bent dat je bij wedstrijden een de derde persoon gebruikt kunnen worden redelijke kans maakt wordt er van je ver b v de topsporter moet steeds zwaarder wacht dat je steeds meer gaat presteren gaan trainen hij heeft meestal te weinig vrije tijd over voor sociale contacten opmerking dit geldt alleen binnen de ali probleem 4 nea in een volgende alinea moet dus eerst weer een antecedent genoemd worden vaak zijn de beweringen te absoluut geformuleerd b v de fransen zijn allemaal heer in het verkeer of te zwak b v er zijn echt probleem 3 wel fransen die heer in het verkeer zijn beter de meeste of veel fransen zijn heer leerlingen gebruiken bij beschouwende in het verkeer teksten graag het hulpwerkwoord worden het stelt hen in staat om het eigenlijke onderwerp van de handeling de bepaling probleem 5 met door weg te laten b v de sportman wordt daarna uitgekozen en uitgezonden de volgende woorden worden best zo wei wie dat uitkiezen en uitzenden doet blij ft nig mogelijk gebruikt dus dan dan ook bij deze formulering onvermeld met als enzovoort bnoorbeeld mijns inziens vol gevolg onduidelijke informatieverstrekking gens mil tegen deze manier van formuleren zijn een aantal bezwaren de tekst wordt vaag en dus minder overtuigend en herhaald gebruik van dit hulpwerkwoord van de lij vuistregels dende vorm is stilistisch lelijk de leerlingen zetten om elke vorm van het hulpwerk gebruik in de kernalinea s geen voor woord worden een hokje naamwoorden van de eerste persoon enkelvoud en meervoud wees er zuinig mee in de inleiding en het slot oplossing gebruikje en men helemaal niet wees heel zuinig met het hulpwerk gebruik de bedrijvende vorm door het woord worden maximaal een keer per gedeelte achter het voorzetsel door tot alinea maar nog liever helemaal niet naaktapril 1992 nummer 4 21e jaargang 11141 de leerlingen gaan nu hun concepttekst correctie verbeteren en hun definitieve tekst schrijven de correctie heeft als doel fouten zo duidelij aan te wijzen dat die fouten de volgende keer minder of helemaal niet gemaakt wor les 6 corrigeer en lees den de fouten die leerlingen maken in een beschouwende tekst zijn heel erg verschil elkaars teksten lende gedeeltelijk kunnen we dat verklaren uit de te geringe leeservaring met beschouwende teksten gedeeltelijk ook uit de stilis de leerlingen voeren een voorcorrectie uit tische moeilijkheidsgraad van dit soort tek in groepjes van twee lezen ze aandachtig sten corrigeren door alleen maar strepen elkaars teksten na voor eventuele spel en onder de fouten te zetten biedt te weinig interpunctiefouten ze zetten een stip voor rendement want de leerlingen snappen in de kantlijn als ze denken dat op die regel de meeste gevallen niet wat ze fout deden iets niet in orde is met de leestekens en aan elke leerling afzonderlijk mondeling of een streepje als ze denken dat op die regel schriftelijk uitleg verschaffen vraagt absurd een spelfout gemaakt is ze gebruiken hier veel tijd voor een potlood zodat voor het inleveren die aanwijzingen weggegomd kunnen wor een tussen oplossing die vlot en goed den werkt is de volgende bij het aandachtig doorlezen wordt niet met voor de drie technische vaardigheden elkaar gesproken daarna gaan de teksten worden drie aparte correctietekens terug naar de schrijvers die eerst zelf pro gebruikt beren te achterhalen wat de eventuele fou 0 op de plaats waar een leesteken ten kunnen zijn pas na enige tijd krijgen de verkeerd is gebruikt of ontbreekt leerlingen gele-

genheid om met elkaar mon onder een spelfout deling overleg te plegen onder een zinsbouwfout deze voorcorrectie is nuttig voor beide par voor zwakke of foutieve formuleringen tijen de leerlingen nemen dit werkje meest wordt ook een apart teken gebruikt al zeer serieus het leer re ndement is dus nl tr erg groot de leraar kan een tekst met min voor uitleg over gemaakte fouten wordt der taal en interpunctiefouten vlotter en een lijst gebruikt met een aantal veel plezieriger nakijken gemaakte fouten elke fout heeft een schrijven doen mensen om gelezen te wor eigen nummer de leraar noteert bij de den in de nog beschikbare tijd lezen leer ge- maakte fouten in de tekst van de leer lingen in groepjes van 5 de teksten van een lingen de bijbehorende nummers de ander groepje leerlingen ontvangen deze foutenlijst en kunnen zelf nakijken welke fouten ze gemaakt hebben een voorbeeld van corri geren en beoordelen zo n correctielijst is in bijlage opgenomen deze cor- rectie is efficient alle leerlingen correctie en beoordeling bieden de laatste samen maken afschuwelijk veel verschillen kans om de leerlingen te helpen steeds de fouten maar het aantal fouten van een betere teksten te schrijven de in dit schrijf bepaalde leerling beperkt zich in de meeste practicum gevolgde werkwijze biedt aan de gevallen tot een klein aantal dat zich vaak leraar de mogelijkheid om ook dit belangrij herhaalt door die fouten duidelijk kenbaar ke werk heel systematisch te verrichten te maken en eventuele oplossingen aan te nik 21e jaargang nummer 4 maart april 1992 bieden zullen vele ervan bij een volgende daarvoor is het ge- bruik van een tienschaal opdracht niet meer gemaakt worden deze een duidelijk en handig middel werkwijze maakt het uitgebreid behandelen het beoordelen van een tekst met een glo van alle mogelijke fouten overbodig elke bale waardering binnen de tienschaal is te leerling krijgt een op maat gesneden hulp vaag om aan te geven wat wel en wat niet op den duur zal dus het aantal fouten aan goed was in de tekst van een globale zienlijk verminderen en zal de correctie vlot beoordel- ing mogen we dus weinig nut ver ter en plezieriger kunnen verlopen wachten in aansluiting op de gevolgde werkwijze is daarom gekozen voor een glo baal ana- lytische beoordeling van de cre beoordeling atieve vaardigheden het beoordelen van een tekst heeft tot doel de leraar laat de leerlingen het volgende de leerlingen duidelijk te maken in hoeverre beoordelingsmodel onder hun tekst schrij een tekst aan de gestelde eisen voldoet ven c re atieve vaardigheden technische vaardighe- den 40 inhoud 10 leestekens 20 opbouw 10 spelling 40 formulering 10 zinsbouw 10 cijfer creatieve vaardigheden x 4 cijfer technische vaardigheden eindcijfer 5 10 wanneer een onderdeel redelijk voldoet aan een leerling ervoor gezorgd dat alles in wat in de lessen geleerd is krijgt de leerling orde is voor wat het besprokene in les voor dat onderdeel een 7 op de tienschaal 5 betreft dan kunnen hem in het alge als het echt goed is meer dan 7 en als het meen 28 punten voor formulering wor slechter is minder dan 7 den toegekend bij de beoordeling van de technische voor de inhoud worden maximaal 40 vaardigheden is de volgende beoorde punten gegeven wie een redelijk goede ling redelijk gebleken per technische inhoud heeft krijgt dus voor inhoud 28 vaardigheid worden 10 punten toege punten kend voor een leestekenfout wordt een voor de opbouw van de tekst worden half punt gerek- end voor een spelfout maximaal 20 punten toegekend aan een punt en voor een zinsbouwfout wie de opbouw van de tekst in zijn twee punten geheel van de alinea

s afzonderlijk van de inleiding en het slot heel goed heeft de berekening van het eindcijfer is natuurlijk gedaan kunnen daarvoor dus meer arbitrair maar geeft een algemeen cijfer dat dan 14 punten worden toegekend verantwoord is de berekening lijkt voor de formulering kunnen maximaal omslachtig maar valt erg mee het grote 40 punten toegekend worden heeft voordeel ervan is dat de leerlingen voldoen maart april 1992 nummer 4 21e jaargang de informatie krijgen over de kwaliteit van b het verdedigen van een stelling mening de tekst in zijn geheel en van de belangrijk met argumenten voor en tegen ste onderdelen afzonderlijk c hetzelfde als b maar nu met gebruik making van informatie uit kranten en tijdschriften volgens een specifieke strawaord tegie d het schrijven van een probleembe schouwing met in de kern een van de lesgeven in beschouwend of argumente causale aspecten of de oorzaken of de rend schrijven is niet makkelijk wie er aan gevolgen of de middelen ter oplossing begint moet goed weten weke moeilijke van een probleem den zich voor zullen doen en waar die zich e het schrijven van een probleembe voor zullen doen in de hier beschreven schouwing met in de kern twee causale manier van werken komen de voornaamste aspecten moeilijkheden aan de orde terwijl de leerlin f hetzelfde als e maar nu met gebruik gen samen en toch ook weer elk voor making van informatie uit kranten en zich aan een beschouwende tekst wer tijdschriften volgens dezelfde strategie ken als bij c g het geven van een mening op basis van aan het katholiek pedagogisch centrum argumenternergelijking kpc in s hertogenbosch werkte ik de h het schrijven van een column met een papieren wereld uit een complete metho beschouwend karakter de voor verhalend informerend en beschouwend tekstschrijven gebaseerd op de papieren we re ld verscheen als experi de werkwijze zoals hier beschreven deze mentele uitgave bij het kpc in vier deeltjes werkwijze is effectief gebleken alle leerlin het beschouwend schrijven werd behan gen leerden er redelijk goede tot goede deld in deel 3 en 4 door domme bezuini teksten mee schrijven het schrijfplezier van gingsmaatregelen van de regering is de uit bijna alle leerlingen steeg aanmerkelijk mijn gave gestopt waardoor promotie naar het werkplezier ook terwijl ik niet kan zeggen onderwijs toe niet meer mogelijk was tot dat mijn werk er zwaarder door werd nu toe durfde geen enkele nederlandse uit gever er brood in te zien de werkwijze zou voor beschouwend schrijven wordt in de te leraar moeilijk zijn papieren wereld de stof geboden voor 7 practica beschouwend schrijven a het verdedigen van een stelling met cor vlasman alleen argumenten voor of alleen argu thijssenstraat 18 menten tegen nl 1964 bp heemskerk noot 1 vwo voorbereidend wetenschappelijk onderwijs is in nederland de hoogste vorm van secundair onderwijs die toegang geeft tot de universiteit nvdr iin e 21e jaargang nummer 4 maartapril1992 bijlage voorbeeld van een correctielijst opbouw 0 1 het eerste gedeelte van de inleiding interesse opwekken is te kort 0 2 de algemene bewering aan het einde van de inleiding is onduidelijk van bedoeling 0 3 de algemene bewering is slecht geformuleerd 0 4 je had in deze alinea maar een argument moeten gebruiken en toelichten 0 5 per alinea had je de regels moeten vdmaken 0 6 het eerste gedeelte van het slot is te kort kernzinnen k 1 deze kernzin is te lang k 2 kernzinnen moeten volledige zinnen zijn k 3 de bedoeling van deze kernzin is onduidelijk k 4 in deze kemzin begeer je te veel tegelijk ge-

bruik per kernzin maar een bewering k 5 de tweede helft van de kernzin heb je niet toegelicht en had je ook beter weg kunnen laten k 6 de kernzin van deze alinea ontbreekt toelichting t 1 deze toelichting is te weinig of te mager om overtuigend te zijn t 2 deze toelichting past niet bij deze bewering t 3 de bedoeling van deze toelichting is onduidelijk t 4 een bewering moet je niet toelichten met weer een andere bewering t 5 onzin als toelichting is misschien wel leuk maar werkt niet overtuigend grammatica g 1 je hebt hier een verkeerd voornaamwoord gebruikt g 2 per alinea moet je eerst het zelfstandig naamwoord of de eigennaam noemen pas daarna mag je dat vervangen door een voornaamwoord g 3 fout het voornaamwoord is enkelvoud het antecedent is meervoud of andersom g 4 het antecedent van dit voornaamwoord ontbreekt formulering f 1 deze bewering is te veel afgezwakt f 2 deze bewering is te absoluut f 3 deze zin is slap of onhandig geformuleerd f 4 deze zin is veel te lang f 5 formuleer hier liever actief dus niet in de lijdende vorm f 6 gebruik in de kern geen vormen van k of wij f 7 gebruik in de kern geen gebiedende wijs f 8 wees zuinig met vaak dus dan ook bijvoorbeeld zinsbouw z 1 in deze zin ontbreekt het onderwerp z 2 in deze zin ontbreekt de persoonsvorm z 3 in deze zin ontbreken onderwerp en persoonsvorm z 4 combineer geen mededelende zin met een vraagzin of met een gebiedende zin z 5 gebruik in een zin geen dubbele verwaring zoals b v ik ging naar huis omdat het erg koud werd doordat het zo hard vroom maart april 1992 nummer 4 21e jaargang wrap